

XXIV МЕЖДУНАРОДЕН ФЕСТИВАЛ
МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ
17-31 МАРТ 1984г. - РУСЕ - БЪЛГАРИЯ

ПОСВЕТЕН НА 40-ГОДИШНИНАТА ОТ ПОБЕДАТА НА СОЦИАЛИСТИЧЕСКАТА РЕВОЛЮЦИЯ В БЪЛГАРИЯ

1984
K 7/M 45

120000868604

2 $\frac{7}{115}$

XXIV МЕЖДУНАРОДЕН ФЕСТИВАЛ
„МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ“
РУСЕ — 1984

Посветен на 40-годишнината от победата на
Деветосептемврийската социалистическа
революция в България

СИМФОНИЧЕН ОРКЕСТЪР
НА
БЪЛГАРСКАТА ТЕЛЕВИЗИЯ
И
РАДИО

Диригент — н. а. **ВАСИЛ СТЕФАНОВ**

31 март — събота

Начало — 19,30 ч.

Зала — Дом на културата

448230

ЛУДВИГ ВАН БЕТХОВЕН

ДЕВЕТА СИМФОНИЯ

Allegro, ma non troppo,
un poco maestoso
Molto vivace
Adagio molto cantabile
Presto

С участието на ХОР НА БУКУРЕЩКОТО
РАДИО И ТЕЛЕВИЗИЯ —
СОЦИАЛИСТИЧЕСКА РЕПУБЛИКА РУМЪНИЯ

Диригент на хора — АУРЕЛ ГРИГОРАШ

Солисти — САНДА ШАНДРУ — сопран
АДИНА ЮРАШКУ — алт
ФЛОРИН ДИАКОНЕСКУ — тенор
ПОМПЕЙ ХЪРЪЩЯНУ — бас

Регионална библиотека
"Любен Каравелов"

120000868604

ЛУДВИГ ВАН БЕТХОВЕН (1770—1827)

ДЕВЕТА СИМФОНИЯ

„Това, което отличава Девета симфония от осемте предидущи симфонии, не е нито външният вид на гигантската постройка, нито дори нахлуването на гласовете към края... Едва когато проникваме във вътрешността на катедралата, ние схващаме най-важната разлика: тя е в самата същност...

Всяка една от другите осем симфонии е непосредствен израз на един миг от живота, на един съдбовен час: младежки надежди, любов, героизъм, трагични прения със съдбата, омиротворение в природата, тъга и дионистична радост, или просто (но твърде рядко) отмора на духа... Всяка една от тези симфонии е Бетховен — Бетховен в един—единствен ден. Нужни са много дни, за да съставят един живот. И само в един човек, дори ако е толкова верен на себе си, толкова постоянен в своята същност, съставен от благороден метал, какъвто е Бетховен — има много различни хора. Критиците, които искат да видят в Бетховен само един човек, виждат (в най-добрия случай) само един от профилите му. У Бетховен има противопоставяне между чувството и идеята, между страстта и действието, съществува „абсолютният музикант“, който се подчинява само на законите на своето

тайнствено и повеляващо изкуство; съществува и човекът на мисълта, човекът на чистия и практически разум, този, когото не задоволява загадката на езика на тоновете, и който търси да изтръгне от сфинкса словото, словото, което освобождава от булото на подсъзнанието основните истини. Тези основни истини са стожерът на неговия живот... Бетховен е този, който споделя вярата на своето време..., времето на радостта на Шилер, която обединява човечеството..."

РОМЕН РОЛАН

БЕТХОВЕН се готви дълго за своята последна симфония. Цели единадесет години делят Деветата симфония от Осмата. Още през 1812 година композиторът мисли за една бъдеща симфония в ре минор. Същата година той прави и проект за създаване на симфония с хор. Започва се дори четири години по рано — през 1808, когато създава великолепната „Фантазия за пиано, хор и оркестър“. Текстът на Фантазията (написан от поета Куфнер по указание на Бетховен) представлява вдъхновена ода на поетичната хармония между словото и музиката. „Когато действа магическата омая на звуците и говори словото... се ражда нещо прекрасно. Нощи и бури се превръщат в светлина. Мир отвън, блаженство отвътре... от пролетното слънце на двете изкуства бликва светлина..."

Изборът на Шилеровата ода също не е случаен. Своеобразен претект към немската революционна литература, особено към „Ода на радостта“ от Шилер, откриваме още в годините на Бетховеновата младост. Привлечен от силата на нейното поетично слово, той неведнъж се гръща към нея с мисълта да напише музика върху текста. Едва през 1824 година — годината, в която се ражда „Симфонията на радостта“, той материализира тази идея, като ѝ дава най-съвършената форма, която би могла да „извае“ човешкото съзнание.

Такава е предисторията на най-великото Бетховеново творение. В нея, разбира се, има още десетки известни и неизвестни детайли. Дълги години Бетховен трупа, „зарежда“ съзнанието си с теми, идеи, творческа енергия и едва в края на живота си сбира и систематизира всичко това в уникалния по своята същност труд, какъвто е Деветата симфония — творчески процес, който можем да наблюдаваме несъмнено само у Бетховен.

Неслучайно разглеждат тази творба като едно величаво обобщение, като резултат, в който се оглежда целият творчески живот на Бетховен.

Деветата симфония е един могъщ завършек на доромантичната епоха в музикалното изкуство, който „резюмира“ опита на поколения творци преди Бетховен. Осмисляйки нейната стойност днес, можем да разберем „ограничеността“ на Вагнер, който е виждал в Деветата последния възможен връх в развитието на симфоничния жанр.

Въвеждането на човешкия глас във финалната част на симфонията е истинска революция в жанра. Но в същото време този грандиозен вокално-инструментален финал е може би един-

ствената възможна кулминация на музикалната драма от първите три части на произведението.

Суровият драматизъм на Първата част, титаничната игра на Скерцото и величавият покой на Третата бавна част представляват един гигантски пролог към последното действие на драмата — Четвърта част, където всичко се „излива“ в единен динамичен поток.

Мнозина са виждали във финала на Девета симфония не „ода на радостта“, а „ода на свободата“. „Говорят, че Шилер под натиска на цензурата, е бил принуден да замени думата „свобода“ с думата „радост“, и аз съм напълно уверен, че Бетховен е знаел това.“ — пише за Деветата симфония на Бетховен Антон Рубинщайн.

Н. А. ВАСИЛ СТЕФАНОВ

Васил Стефанов е роден на 6 май 1913 година в Шумен. Започва да учи цигулка на 6-годишна възраст, при баща си. През 1929 година постъпва в Държавната музикална академия в София, в класа на известния български диригент и цигулар Саша Попов. Като студент ръководи един от първите струнни квартети в България — Академичния, участва като солист в концертните изяви на новосъздадения първи столичен професионален оркестър.

Взема дейно участие в реорганизацията на този оркестър, който поставя основите на Софийската държавна филхармония. През 1946 година става втори диригент на състава, а през 1948 година основава Симфоничния оркестър на Българското радио.

Изключително големият принос на изтъкнатия български музикант за обогатяване на националната ни култура е разностранен и многопосочен. Музикалните записи под неговото диригентство звучат по радиото повече от 27 години. Чрез тях той прави достойни на народа ни многобройни шедьоври предимно от руската, съветската и славянска композиторска школа.

Огромен е приносът на Васил Стефанов за развитието на българското музикално творчество. Той е първият изпълнител на повечето от българските симфонични произведения, чийто брой възлиза на няколко стотици. Великолепните интерпретации на Васил Стефанов можем да открием във всяка от многобройните му концертни програми, те звучат по Българското радио и по много чуждестранни радиостанции, те са записани на десетки грамофонни плочи.

Под негово ръководство са прозвучали, без изключение, всички творби от българските класици Панчо Владигеров и Веселин Стоянов, както и премиерите и такива крупни образци на социалистическия реализъм, като „Оратория за нашето време“ от Любомир Пипков, Симфония № 2 „Велики Преслав“ от В. Стоянов, Симфония—кантата „Той не умира“ и Симфония № 2 „Новият Прометей“ от Александър Райчев.

Народният артист Васил Стефанов е носител на ордените „Кирил и Методий“ и „Георги Димитров“, той е удостоен със званията „Лауреат на Димитровска награда“, „заслужил артист“, „народен артист“ и „Герой на социалистическия труд“ (през 1983 година).

СИМФОНИЧНИЯТ ОРКЕСТЪР НА БЪЛГАРСКАТА ТЕЛЕВИЗИЯ И РАДИО е един от най-известните музикални институти в нашата страна. За това има заслуга не само характерът на изпълнителската му дейност, но и активното му участие в музикалния живот (фестивали, огромно количество студийни записи, грамофонни плочи).

Оркестърът е създаден през 1948 година. В периода на неговото формиране, израстване и творчески постижения, съставът е тясно свързан с името на героя на социалистическия труд, народния артист Васил Стефанов. Безспорен е приносът за професионалното изграждане на оркестъра и на диригентите: н. а. Влади Симеонов, Емил Караманов, Лина Терзиева, з. а. Михаил Ангелов, ръководили го в различни периоди от неговата история.

От 1954 година главен диригент на Симфоничния оркестър на Българската телевизия и радио е н. а. Васил Стефанов. Под негово ръководство съставът се оформя като първокласен професионален оркестър, с високи изпълнителски постижения. От 1969 година за диригент на оркестъра е назначен и з. а. Александър Владигеров, който също има принос в обогатяването на репертоара. А от 1978 година своя голям професионализъм в работата с оркестъра влага и диригентът н. а. Васил Казанджиев.

Репертоарът на оркестъра е богат и разнообразен, обхваща творби от различни стилове и епохи. Централно място в него заемат произведенията на българските композитори, много от които дължат своите премиери на състава.

Гости на Симфоничния оркестър на българската телевизия и радио са редица именити диригенти и инструменталисти: Геннадий Рождественски, Дмитрий Кабалевски, Андре Жирар, Ролф Клайнерт, Герхард Пфлюгер, Ладислав Словак, Святослав Рихтер, Леонид Коган, Алексис Вайсенберг и много други.

С изключителен успех Симфоничният оркестър на Българската телевизия и радио показва своето изкуство не само у нас, но и в СССР, Румъния, Италия, Франция, Испания, ГДР, ФРГ, Люксембург, Австрия, Полша и др.

Програмата . подготви ИВА ИЛИЕВА

